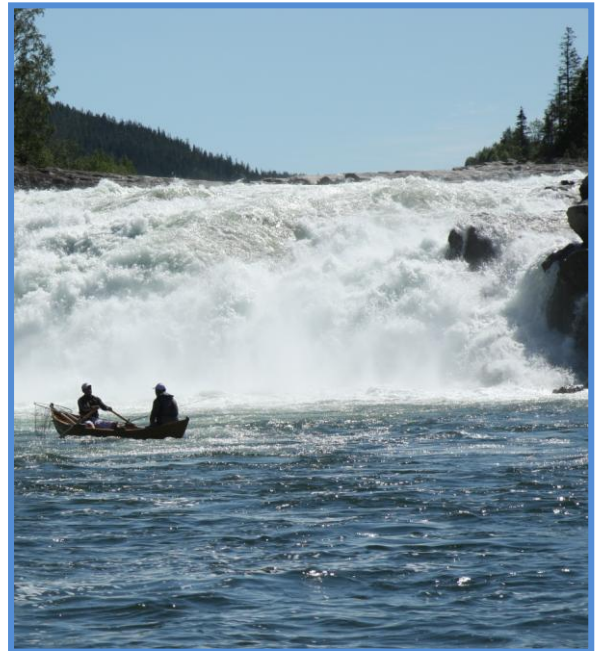

Hovedprosjekt «Vefsna regionalpark»

PROSJEKTBEKRIVELSE

28. FEBRUAR 2014

Innholdsfortegnelse

1. Bakgrunn.....	3
2. Lokale verdier	5
3. Prosjektmål.....	9
4. Forankring.....	9
5. Organisering	10
6. Gjennomføringsplan.....	11
7. Resultat.....	13
8. Effekter	14
9. Budsjett og finansieringsplan	15

1. Bakgrunn

Arbeidet med park i Vefsnaområdet kom i gang i januar 2012. Ut over året ble det gjort mye lokalt forankrings- og informasjonsarbeid, og representanter for prosessen deltok på nasjonale samlinger i regi av Norske parker. I juni ble det etablert en styringsgruppe for prosessen og i september ble "Vefsna regionalpark" tatt opp som parkkandidat i organisasjonen Norske parker.

Grane Næringsutvikling as fikk som prosjektsøker, på vegne av kommunene Grane, Vefsn og Hattfjelldal, innvilget tilskudd til forprosjekt Vefsna Regionalpark fra KRD gjennom Verdiskapingsprogram for lokale og regionale parker i desember 2012.

Forprosjektets hovedmål var å etablere et samarbeid som styrker regionens identitet og fellesskap både innad og utad gjennom en parkplan.

Hovedmålet skulle forankres og utvikles gjennom delmålene:

- gjenreise og utvikle Vefsnavassdraget som laksedestinasjon, ved å etablere en arena for naturbasert reiseliv
- utvikle mulighetene som natur- og landskapsressursene, spesielt innlandsfisket, byr på både med tanke på bolyst, helse, trivsel og turisme
- øke stoltheten over lokale kulturressurser ved økt kunnskap og bruk. Formidle, ivareta og videreutvikle gjennom arrangementer for skole og allmennheten
- økt fokus og satsing på lokale mattradisjoner og -råvarer
- Utvikle et autentisk, bærekraftig reiseliv med lokal tilhørighet

I forprosjektet har vi gjennomført tiltak for å skape engasjement og samhandling. Vi har bl.a. hatt opplegg i skolene om den lokale elvebåten, krigshistorie og nasjonalparkene. Det er gjennomført et matkurs og temakvelder om den lokale elvebåten og Lomsdal-Visten. Vertskapskurs, lokalkunnskapskvelder, båtrepasjonskurs og kulturminneregistrering skal også gjennomføres. Forprosjektet skal sluttføres høsten 2014.

Ettersom Verdiskapingsprogram for lokale og regionale parker 2014 er utlyst med frist i mars, må de kommunale vedtakene om å gå videre i hovedprosjekt forseres i forhold til forprosjektplanen. Beslutningsgrunnlaget anses likevel å være godt forankret gjennom aktivitetene i forprosjektet, og i henhold til framdriftsplanen.

Behovet for å jobbe aktivt og samordnet med utvikling på basis av natur- og kulturkvaliteter i området er satt på dagsorden gjennom forprosjektet. Regionen har store arealer og vassdrag som har nasjonal vernestatus. Det omfattende vernet i vårt område kan bidra til handlingslammelse og en avventende holdning. Gjennom å etablere en park ønsker vi å ta et grep om egen utvikling i et langsiktig og forpliktende samarbeid på tvers av kommunegrensene. Utviklingsområdene tar utgangspunkt i våre unike kvaliteter og det de samarbeidende organisasjoner, bedrifter og kommuner er opptatt av. Det foreligger mye kunnskap og informasjon fra tidligere kartlegginger av lokale ressurser. Dette er beskrevet i forprosjektet og blir ikke omtalt her. Førre for arbeidet er kriteriene for Norske parker og den europeiske landskapskonvensjonen.

I arbeidet med «Regional plan for Vefsna» er lokal styring og økt samhandlingen mellom kommunene et mål. Jfr St.meld. nr. 53 skal det "gi grunnlag for en samlet og helhetlig forvaltning av vassdraget med tilhørende arealer". Regional plan for Vefsnavassdraget som Nordland fylkeskommune har utarbeidet er lagt frem til høring med frist 19.02.14. Dersom prosessen går som planlagt skal planen med konsekvensutredning og handlingsplan legges frem for fylkesrådet og deretter vedtas av fylkestinget.

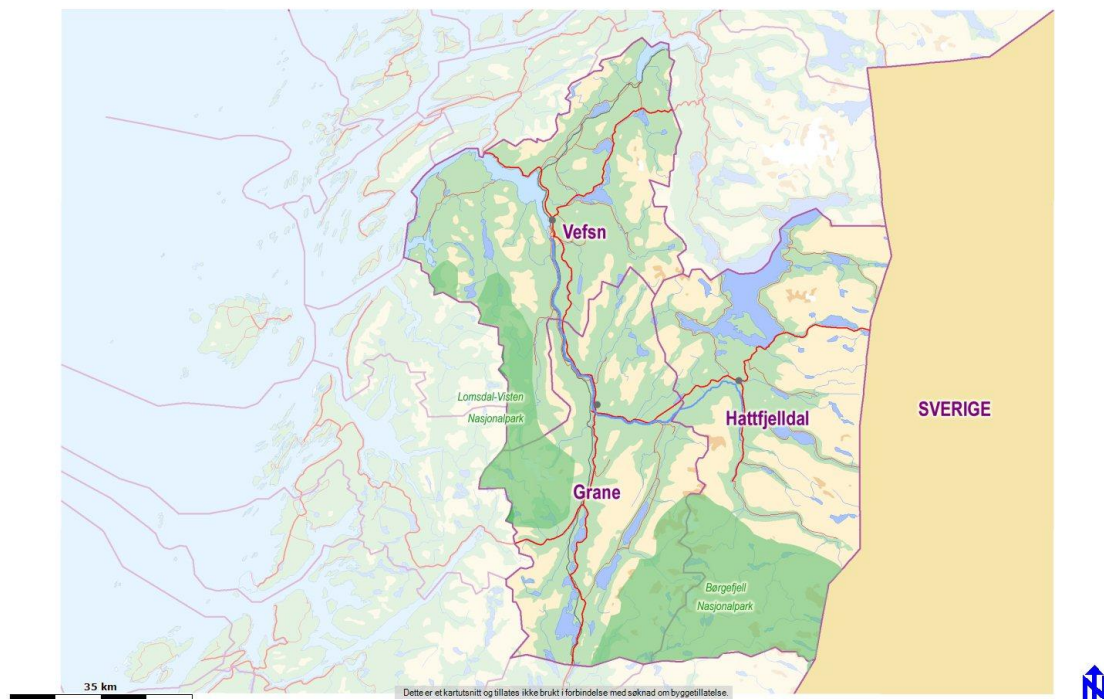
Vi ser behov for samhandling mellom alle de som jobber i prosjekt, planprosesser og forvaltning for å få en ønsket utvikling i området med flere arbeidsplasser, økt synlighet utad, bolyst, stolthet og styrket identitet i egen befolkning. Vi trenger også mer langsiktig perspektiv enn det de enkelte prosjekt ivaretar i dag.

Vi ønsker et kommuneovergripende samarbeid for å jobbe med felles utfordringer og muligheter, i skjæringspunktet mellom forvaltning og utvikling av våre vernede områder og vassdrag.

Aktører innen småskala reiseliv har lenge pekt på et behov for en kommuneovergripende arena for samhandling innen f.eks. mat, tilrettelegging og produktutvikling, samt behov for drahjelp i denne sammenheng.

Grane og Hattfjelldal er Nordlands to eneste rene innlandskommuner. Nordland profilerer seg som «verdens vakreste kyst», og vi føler derfor et spesielt behov for å markere våre særegne kvaliteter.

Parkområde

Grane, Vefsn og Hattfjelldal kommuner i Nordland utgjør den naturlige avgrensningen for vår region. Vi deler nasjonalparkene med andre kommuner. Lomsdal- Visten nasjonalpark med Brønnøy og

Vevelstad og Børgefjell med Namsskogan og Røyrvik. Innledningsvis ble det drøftet om man skulle involvere disse kommunene også, men det er enighet om å avgrense parkområdet til kjerneområdet i Vefsn, Grane og Hattfjelldal.

Fram til Hattfjelldal og Grane ble egne kommuner i hhv. 1862 og 1927 var de en del av herredet og fjerdingen Vefsn. Kommunene har fortsatt tette bånd.

Området har et areal på rundt 6.600 km², og er således større enn fylkene Østfold og Vestfold til sammen.

Det samlede folketallet er rundt 16 200 og nærmere 10 000 av dem bor i småbyen og regionsentret Mosjøen.

Området er preget av mangfold på flere måter: by og land, fjord og fjell, kyst og innland, industri og opplevelsesnæring.

Viktige ferdselsårer som E6, Rv78, Rv73 og jernbanen går gjennom området, og ferdselen preges i stor grad av yrkes- og gjennomfartstrafikk.

2. Lokale verdier

Natur- og landskapsverdier

Nasjonalparkene Børgefjell og Lomsdal-Visten samt det vernede vassdraget Vefsna utgjør mye av det naturmessige grunnlaget i prosjektet. Regionen er et nesten sammenhengende naturvernområde – et grønt belte på tvers av Norge, midt i Norge.

Landskapet går fra alpine fjellformasjoner i vest, via markerte dalfører til slake høgfjellsplatåer mot svenskegrensa. Regionen har mye rik vegetasjon og har noen av landets beste utmarksbeiter. Store myrområder i alle tre kommuner er fredet på grunn av sjeldne fugle- og naturtyper.

Regionen preges av mange vann, vassdrag og fosser. Eksempelvis går E6 langs sammenhengende vassdrag fra Majavatn i sør til Luktvatn i nord, ca. 13 mil. Det finnes fossefall med høyder opp mot 60 meter like i nærheten av vei, flere av dem ukjente for de fleste.

Vassdraget Vefsna utgjør hovednerven gjennom de tre kommunene. Norges neste største innsjø, Røssvatn ligger delvis i Hattfjelldal.

Vefsna

Laksefiske under Laksforsen

Røssvatn

Kulturlandskap ved strandkanten

Kulturverdier

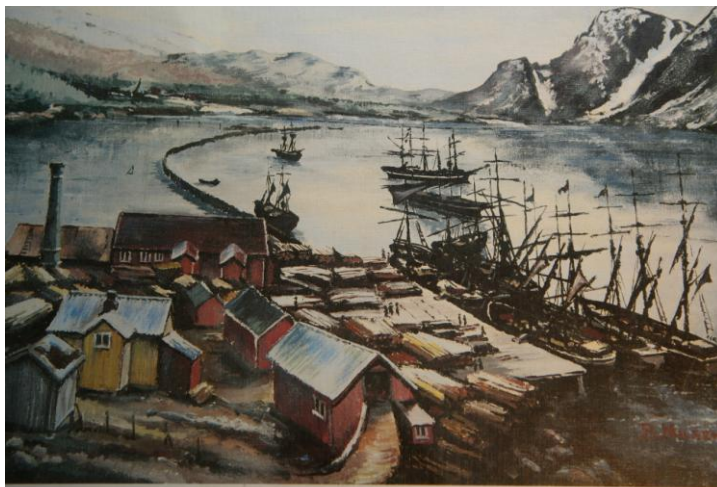
Sørsamisk kultur

Reinmerking i Harrvassdalen

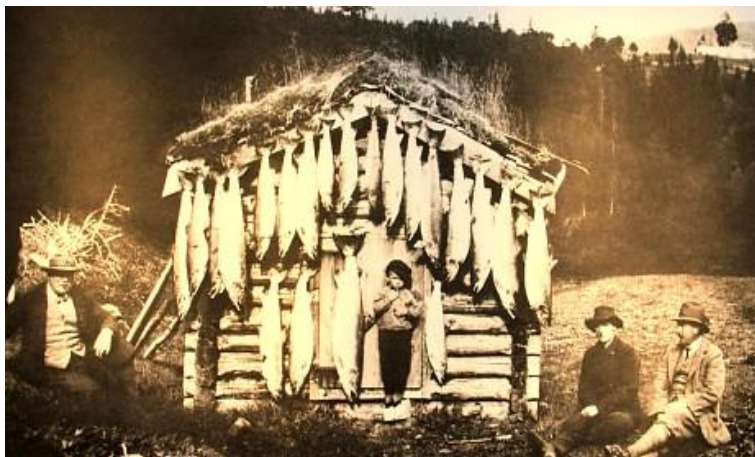
Krigshistorie

Våpentransport under 2.verdenskrig

Engelskbruket

Mosjøen blir by

Laksefiske i Vefsna

Engelske lakselorder

Tradisjonsmusikk

Toraderkonsert på Grane Bygdetun

Nybyggerliv

Gammel-Ivar stua i Susendal

3. Prosjektmål

Hovedmål med prosjektet er å etablere «Vefsna regionalpark», herunder utforme visjon, nødvendig avtaleverk og inngå avtaler med eiere og samarbeidspartnere.

Delmål:

- Videreutvikle pedagogiske opplegg for skole, befolkning og næringsliv
- Styrke naturbasert næring og lokal mat gjennom kompetansetiltak og samhandling
- Øke bolyst gjennom å styrke lokale lag og foreninger
- Utvikle skilt og profileringsplan for regionalparken
- Utvikle digital informasjon om regionalparken

4. Forankring

Kommunale vedtak

Grane kommune: Muntlig orientering i kommunestyremøte den 19.02.14 om forprosjekt og grunnlag for hovedprosjekt. Saken er behandlet i kommunestyre den 19/02 i sak KS-007/14 og realitetsbehandles i formannskapet i Grane den 05.02.14.

Hattfjelldal kommune: Muntlig orientering i kommunestyremøte den 19.02.14 om forprosjekt og grunnlag for hovedprosjekt. Saken vil bli behandlet i formannskapet den 12.03.14

Vefsn kommune: Muntlig orientering i formannskapet den 28.01.14 om forprosjekt og grunnlag for hovedprosjekt. Saken legges frem for politisk behandling snarest.

Planforankring lokalt

Prosjektet «Vefsna regionalpark» kom opp for sent til å bli tatt konkret inn i de kommunale planstrategiene. Dette vil det bli jobbet med i hovedprosjekt og i videreføring av parkarbeid ved kommende planrullinger. Forankring for arbeid med park finner man likevel i lokale planverk:

Grane "*Kommuneplanens samfunnsdel 2011-2021*":

Satsingsområde 1: Næringsutvikling, punkt 1.3 Vi ønsker å skape ny næringsvirksomhet basert på våre naturgitte forutsetninger

Satsingsområde 3: Identitet og omdømme

Satsingsområde 5: Kultur og fritidsaktiviteter

Satsingsområde 6: Kvalitet på utmarksarealer

Hattfjelldal "*Strategisk kommuneplan for Hattfjelldal 2006-2018*"

Strategier:

5.2 Videreforedle lokalt produkter fra primærnæringene og reiseliv, turisme

5.4 Styrke fagmiljøene/ nettverk gjennom nyskaping, rekruttering, kompetanseheving og samarbeid

5.5 Samarbeid, interkommunalt samarbeid, også privat, regionalt

Vefsn "*Strategisk næringsplan 2013-2016*":

1. Øke verdiskaping og sysselsetting gjennom nyskaping i eksisterende og nye virksomheter

3. Styrke Vefsn sin posisjon som besøks- og opplevelsessted, og Mosjøen sin posisjon som kulturby
4. Bygge et godt omdømme og en positiv profil for Vefsn, samt styrke samhandlingen med Helgeland for øvrig – og innen Vefsna regionen i særdeleshet

Planforankring regionalt

Fylkesplan for Nordland, *"Utviklingsprogram Nordland 2013-2015"*:

Målområde 3: Verdiskaping og kompetanse

Mål 3, strategi 2, punkt 7: Regionalpark Vefsna

Nordland fylkeskommune høringsutkast *"Regional plan for Vefsna - Handlingsprogram"*

tema: Tilrettelegging for næringsutvikling

punkt 4. Det skal arbeides for "Regionalpark Vefsna" blir realisert

Fylkesmannen i Nordland: *"Regionalt næringsprogram for landbruket i Nordland 2013-2016"*

Alle strategiske satsingsområder: kompetanse, rekruttering, innovasjon og entreprenørskap

5. Organisering

Prosjektstyring

Grane Næringsutvikling AS står som søker på vegne av prosjekteierne Vefsn, Grane og Hattfjelldal kommune.

Styringsgruppe består av ordførerne i de tre kommunene, men kan utvides etter behov.

Rådmennene har møterett.

Prosjektledelse ved Grane Næringsutvikling AS.

Arbeidsgrupper i prosjektet opprettes etter behov, i samråd med styringsgruppa.

Dersom kommunene ønsker å bidra med personale i tillegg til prosjektledelse åpnes det for dette også i hovedprosjektet. Det vil da bli knyttet opp mot spesifikke oppgaver og klare mandat, og skal erstatte kjøp av eksterne tjenester.

Samarbeidspartnere

Som i forprosjektet har vi behov for og ønske om bred deltakelse fra mange aktører i regionen, og følgende inviteres til samarbeid i hovedprosjektet (listen er ikke uttømmende):

- Helgeland Museum
- Statskog (regionens største grunneier)
- Helgeland Reiseliv
- Faglige instanser som Bioforsk Tjøtta, Helgeland Landbruksrådgivning, Mosjøen Studiesenter, m.fl.
- Lokale bedrifter, gårder og deres organisasjoner
- Lokale grendelag/bygdslag, andre lag, foreninger og sammenslutninger
- Barnehager, grunnskoler, videregående skoler og våre to folkehøgskoler
- Samiske aktører som Sijti Jarne (samisk kultursenter), Gaske-Nøørjen Saemienskovle (Sameskolen for Midt-Norge), sløyd- og næringsforeninger

- Fylkesmannen i Nordland
- Nordland fylkeskommune
- Regionrådene (IHR og HR)
- Statens vegvesen
- Nasjonalparkforvaltningene for Lomsdal-Visten/Njaarke og Børgefjell/Byrkjje
- Mosjøen og omegn næringselskaps prosjekt "Nasjonalt kompetansesenter for lokal forvaltning, kultivering og salg av innlandsfiske"

6. Gjennomføringsplan

De planlagte aktivitetene tar utgangspunkt i våre naturmessige, kulturelle og historiske verdier og tema som har fremkommet under parkverksted og seminar. Aktivitetene blir planlagt nærmere sammen med våre samarbeidspartnere når hovedprosjektet starter opp.

Prosess	2014				2015				2016			
Etablering av styringsgruppe hovedprosjekt			x									
Etablering av arbeidsgruppe, administrativ				x								
Møter med styringsgruppe			x	x	x	x	x	x	x	x		
Samhandlingsmøter for forvaltning(Vefsna, Lomsdal-Visten, Børgefjell, m.fl.) og samarbeidspartnere (Statskog, Helgeland Museum, Helgeland Reiseliv m.fl.)			x		x		x		x		x	
Gjennomføre studietur i Norge for å motivere til deltakelse i parkarbeid						x						
Utarbeide parkplan og parkavtaler			x	x	x	x	x	x				
Evalueringsmøte halvveis							x					
Vedta parkplan og parkavtaler mellom eiere og samarbeidspartnere						x	x					
Etablere park								x				
Sluttrapport og økonomiavslutning											x	
Avslutningsmøte styringsgruppa											x	

Tiltak	2014				2015				2016			
Lokalkunnskap og håndverk:												
Videreutvikle pedagogiske opplegg for skolen				x	x		x	x	x			
Arrangere kunnskapskvelder for befolkningen				x	x	x	x	x	x	x		
Naturbasert næring:												
Gjennomføre kompetansehevende og samhandlende aktiviteter innen landbruk, samisk næring og lokal reiselivsnæring				x	x			x	x			
Kampanjer i lokale butikker og serveringssteder for økt fokus på lokalmat					x	x	x	x	x	x		
Gjennomføre forankrings- og utviklingsseminarer i forbindelse med eksisterende arrangementer					x		x		x			
Gjennomføre visningstur for presse							x					
Bygdemobilisering:												
Delta på møter i lokale lag og foreninger, utvikle samarbeid				x	x	x		x	x			
Skilt og profilering:												
Registrere eksisterende skilt i regionen(veg+info)				x	x	x						
Utarbeide forslag til skiltplan for parken						x	x	x				
Digital informasjon:												
Videreutvikle nettside, innhenting og organisering av info				x	x		x	x				
Utarbeide plan for og gjennomføre oppretting av QR-koder på utvalgte natur-/kulturobjekter						x	x	x	x			

7. Resultat

Forventet resultat for de planlagte tiltak i gjennomføringsplanen, med aktuelle målgrupper.

Lokalkunnskap og håndtverk:

- Gjennomføre minst to pedagogiske opplegg pr år og kommune for barnehagebarn, skoleelever, pedagogisk personell og foreldre i regionen.
- Gjennomføre minst to kunnskapskvelder for befolkningen pr år og kommune.

Naturbasert næring:

- Gjennomføre minst to kompetansehevende opplegg pr år for kommunalt ansatte og politikere, næringsaktører, frivillige, forvaltning og andre interesserte.
- Lokale matprodukter skal tilbys i alle dagligvareforretninger i regionen. Flere serveringssteder skal tilby lokale produkter på sine menyer. Målgrupper er serverings- og butikkpersonale i regionen, lokale og tilreisende kunder og gjester.
- Gjennomføre minst fire forankringsseminarer i løpet av prosjektperioden for kommunene, næringsliv, frivillige og befolkningen for øvrig.
- Min seks presseoppslag/artikler fra regionen i landsdekkende tidsskrifter og aviser med utgangspunkt i natur- og kulturressursene. Målgruppe er lokale reiselivsaktører, pressefolk, lesere av tidsskrifter og aviser

Bygdemobilisering:

- Delta og bidra på møter med de enkelte lag og foreninger minst en gang pr år. Målgrupper er grendelag, friluftsföreninger, grunneierlag og andre relevante frivillige foreninger. Kommunene, næringsliv, frivillige og andre interesserte

Skilt og profilering:

- Gi best mulig kunnskapsgrunnlag for en felles skiltplan i regionalparken og utarbeide ferdig skiltplan i prosjektperioden, med bred medvirkning. Målgrupper er kommunenes administrasjon og politikere, Statens vegvesen, egen befolkning, tilreisende gjester og kunder, lokalt næringsliv.

Digital informasjon:

- Informativ, oppdatert og brukervennlig nettside for profilering og formidling innen og av regionalparken. Målgrupper er egen befolkning, tilreisende gjester og kunder, reiselivsaktører.
- QR-koder og lignende vil gi god formidling av informasjon, uavhengig av bemanning/guiding. Målgrupper er egen befolkning, tilreisende gjester og kunder.

8. Effekter

Det legges vekt på at etablering av regionalparken, og alle aktiviteter i regi av prosjektet og senere parken skal bidra til verdiskaping på flere felt.

Utfordringen blir å oppnå målbare effekter i prosjektperioden, altså på kort sikt. De fleste effekter vil kunne registreres etter en lengre tidsperiode, både de målbare og de man registrerer på erfaringsmessig basis.

Økonomisk verdiskaping, målbar:

- Økt attraktivitet som reiselivsdestinasjon (lang sikt)
- Økt antall gjestedøgn i et representativt utvalg overnattingsbedrifter i hver av de tre kommunene (kort sikt)
- Økt omsetting i reiselivsbedriftene i regionen (lang sikt)
- Flere tilbydere av reiselivs- og lokalmatprodukter i regionen (lang sikt)

Kulturell verdiskaping, delvis målbar:

- Økt lokal stolthet skaper bedre lokalt vertskap = gode ambassadører (kort sikt)
- Bedre formidling av både historisk og nyere kunnskap om regionen (lang sikt)
- Økt fokus på lokale verdier (kort og lang sikt)

Miljømessig verdiskaping (målbar)

- Sikre samhandling mellom forvaltning, befolkning og næring (kort sikt)
- Styring og kanalisering av ferdsel ved tilretteleggingstiltak gir trygg publikumsopplevelse og en bærekraftig utnyttelse av utmarka (lang sikt)

Sosial verdiskaping (vanskelig målbar)

- Økt mulighet til medvirkning i lokal utvikling og anerkjennelse for engasjement, både for frivillige og næringsaktører

9. Budsjett og finansieringsplan

Kostnader (2 år)	
Lønn og sosiale utgifter	1.300.000
Administrative utgifter	200.000
Reiseutgifter	100.000
Etablere parkorganisasjon	140.000
Forankrings/ utv. seminar	110.000
Studietur Norge	150.000
Tiltak landbruk og bygdeutvikling	150.000
Skilt og profileringsplan	200.000
Utvikle digital parkinfo	200.000
Videreutvikle ped.opplegg	200.000
Sum kostnader	2.750.000

Finansiering (2 år)	
KMD	1.100.000
Grane kommune	200.000
Hattfjelldal kommune	200.000
Vefsn kommune	200.000
Egeninnsats kommuner	150.000
Fylkesmannen i Nordland	300.000
Nordland Fylkeskommune	300.000
Helgeland Museum, eget arbeid	150.000
Eget arbeid øvrige samarbeidspartnere	150.000
Sum finansiering	2.750.000